

Kasteel Oosterwijk of Uter wijk.

Kasteel Oosterwijk ligt op de grens van Wijk en Duin (tegenwoordig Beverwijk) en Heemskerk Volgens Groesbeek zou deze bezitting weleens, samen met het huis Meerestein (Dit lag op de grens van Heemskerk en Wijk aan Duin) de oorspronkelijke 'Curtis Hofland' kunnen zijn geweest. Later is de Curtis dan opgesplitst in de twee afzonderlijke huizen. (Zie ook het artikel 'Kasteel Meerestein'.)

De eerste vermelding van een persoon die de naam Uter wike (uit de Wijk) gebruikte was Gerard van Velsen (De moordenaar van graaf Floris V van Holland). Hij was rond 1275 ambachtsheer van het tegenwoordige Beverwijk. Wegens de moord op Floris werden hij en zijn kompanen gevangen genomen. Na een drie dagen durende marteling werd hij gevierendeeld (1296). Zijn bezittingen werden verbeurt verklaard. Of het kasteel Oosterwijk onder deze bezittingen viel is niet met zekerheid te zeggen. Mogelijk hoorde het kasteel bij het ambacht. We vinden de bezitting terug in de naam van de dochter van Willem van Brederode, Aleid Uter Wijk. Zij stierf in 1333 na een kinderloos huwelijk. Haar bezittingen kwamen toe aan Floris van Egmond, een broer van haar (eerder gestorven) man. Zij behoorden tot het geslacht van Egmond. De kleinzoon van Floris heette Jan van Egmond van Meerestein maar liet zich ook wel Jan Uter Wijk noemen naar zijn andere kasteel 'Uter Wijk'.

Tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten werd het kasteel Uter Wijk verwoest evenals het kasteel Oud Haarlem te Heemskerk. Na de verwoesting verkocht Jan in 1366 'sine hofstede ter Wijck, daer zijn huys op stont'. De koper was Coen Cuser. Diens moeder was Ida van Oosterwijk, dochter van heer Coen van Oosterwijk uit het geslacht van Arkel. Hier komt de latere naam van het kasteel vandaan.

Via de zoon van Coen Cuser, Willem Cuser (vermoord in 1392) komt het huis Oosterwijk toe aan IJda Cuser, getrouwd met Jan van Foreest. Het kasteel wordt dan ook weleens aangeduid als het huis Foreest. In 1465 werd het kasteel of de restanten ervan bewoond door Coenraad van Foreest. Via zijn zoon Cornelis van Foreest komen we bij de laatste mannelijke nazaat van de Foreesten, Jan van Foreest. Zijn dochter Magdalena was getrouwd met Jan van Duvendoorde, één van de verdedigers van Haarlem in 1572.

Hun dochter Maria van Duvendoorde trouwde met Jurriaen van Lennep. Zij verkochten de Ruïne aan Claes Seijs, een Amsterdams koopman. Via het huwelijk van Anna Seijs met

Adriaan Pauw kwam het huis in het bezit van de familie Pauw waarna het in 1735 werd verkocht aan mr. Lieven Geelvinck. Daarna werd het in 1771 verkocht aan George Clifford Henrijszoon. Diens dochter was de echtgenote van de beroemde staatsman G.K. van Hogendorp die het kasteel Adrichem bewoonde. In opdracht van Hogendorp werd het huis Oosterwijk in 1805 op een openbare veiling te koop aangeboden. Er werd echter niets verkocht. In 1808 werd een deel van de bezittingen wel verkocht met uitzondering van "de ruïne van een oud vervallen kasteel of slot, genaamd Oosterwijk of het huis

te Forest”. De ruïne raakte sindsdien steeds meer vervallen. In 1856 werd de fundering voor een groot deel verwijderd en het nog zichtbare deel van de ruïne werd afgebroken.

Oosterwijk is geen groot kasteel geweest. Het geheel stond op een rechthoekig terrein van 24 bij 27 meter. De afmetingen van

de woontoren waren 4 bij 5 meter. De muren waren 1,5 meter dik. Rond de binnenkant van de buitenmuur liep een weergang.

Het kasteel was gebouwd van hergebruikte bakstenen. Tegenwoordig ligt het kasteleiland in het midden van een vierkante vijver en is alleen per boot (of over het ijs in de winter) bereikbaar. Vanaf de vijveroever ziet men wat lage muurtjes staan die zijn opgemetseld bij de archeologische opgraving in het begin van de jaren 60 van de vorige eeuw.

De moord op Floris V

Het verhaal gaat dat de Engelse koning enkele ontevreden edelen zou hebben gevraagd Floris gevangen te nemen. Tijdens een valkenjacht werd hij gevangengenomen door Gijsbrecht van Amstel, Herman VI van Woerden, Willem van Zaanden en Gerard van Velsen. Het nieuws van zijn gevangenneming lekte echter snel uit en onder het volk, waar Floris erg populair was, ontwikkelde zich het plan hem te bevrijden. Toen de edelen met hun gevangene op 27 juni 1296 het Muider slot verlieten met Van Velsen en enkele schildknappen voorop als verkenners, kwamen ze bij Muiderberg een groep Gooilanders uit Naarden tegen die Floris in levende lijve kwamen opeisen. Hierop reed Gerard van Velsen terug, trok zijn zwaard en doodde graaf Floris. Floris was weerloos doordat in zijn mond een handschoen was gepropt, zijn handen en voeten vastgebonden en zijn vingers gekloofd of gespleten waren. Toen Van Velsen zijn zwaard trok, steigerde het paard van schrik, waardoor Floris door de eerste zwaardslag zijn beide handen verloor en zijdelings van het paard viel, waarop Van Velsen naar Floris liep en op hem bleef insteken, gevolgd door de anderen. Vervolgens namen de ontvoerders de vlucht. Floris werd naar het buitenverblijf Florisberg te Muiderberg gebracht, waar hij bezweek aan de toegebrachte 22 steekwonden. Gerard van Velsen werd later gepakt, gemarteld en ter dood gebracht. Gijsbrecht van Amstel (de vierde met die naam uit het bekende geslacht van de Heren van Amstel) en Herman van Woerden sleten de rest hun leven als ballingen en verloren al hun bezittingen.